

מחפן נשק. באחד החיפושים שנערכו ברובע הערבי של העיר טוניס, נתגלה מחפן סודי של נשק בבית פרטי. דייר היבית, שגילה התנגדות, נגרר מביתו בכוח, הועמס על מכונית משטרה והועבר למקומות הריכוז המיוחד, בהם מיונו העצורים לקביעת זהותם וחקירה של עברם.

שביתת רעב. כמחאה על פעולות הדיכוי הצרפתיות התפנסו קרוב ל-5000 טוניסאים צעירים במסגד אל-זיתונה, הכרויו שביתת רעב. למרות שחלק גדול מהם חונך בבתי-ספר ממשלתיים (אשר רוב לימודיהם ניתן בשפה הצרפתית) נענו בהתלהבות רבה לקריאות המנהיגים האומנים.

קרבתות התעללות. לדברי האומנים הטוניסיים אין אלה אלא קרבות התעללות הצרפתים, תושבים שלונים, חפים מכל פשע. אך הצרפתים סבורים אחרת: אלה הם אנשי המחנת הטוניסית אשר פעילותם באזור כף בון גרמה אינוחיות ואבדות רבות לשלטון הצרפתי.

לפואד סבא, מזכיר הוועד הערבי העליון. אני גם אטלפן לגיסו שיש לו חנות ספרים כאן בעיר. אני לא אזכיר שאתה יהודי." **שנית, אתה יהודי.** בהגיעי לתל-אביב כייתי לאלפרד לביהר, או מנהל הדואר של העיר ולאחר מכן קצין מחוז טבריה וחיפה. אמרתי לו כי ברצוני לנסוע למחנת לירושלים לנסות לראות את המופתי — לביהר הביט עלי כאילו חשב אותי למטורף. "אתה רוצה לראות את המופתי? הרי זה בלתי אפשרי מכמה סיבות. ראשית, הוא במחבוא ואין איש יודע את מקום המצאו. שנית, אתה יהודי. שלישית, נניח שתצליח לפגוש אותו ולכ" תוב מאמר, הרי יודפו אחריך הבריטים לגלות את מקום הימצאו. לבסוף נכנע לביהר: "בסדר, עשה כרצונך. אולם אם לא תחזור תוך 48 שעות אודיע למש" טרה."

מיד בהגיעי ירושלימה פניתי למשרדו של פואד סבא שהיה אז מנהל משרד רואה החשבונות מלכד היותו גם סר" פר סוכנות הידיעות הצרפתית בירושלים. הראיתי לו את מכ" תב ההמלצה של גיי" סו הקהירי (שלא ידע על יהדותי) והוא שאל אותי כמה שא" לות על מה שנעשה מאחורי קלעי הנופד. לבסוף שאל למטרת פנייתי אליו.

"פואד ביי," פניתי אליו (התואר היה רק לשם רושם) נש" לחתי לכאן עלידי נעמתי אלא גאנס (אמרתי את השם הר" מלא להגדיש את נוצריותו) לכתוב רי" פורטויה על המצב בארץ. אתה בודאי יודע את החשיבות הרבה המיוחסת לע" תונים עלידי המדי" נאים במצרים לכן אם אכתוב דבר טוב עלי" כם יהיה זה לטובתכם הרבה. לדעתי הדבר הטוב ביותר שאפי" גוש את המופתי." סבא קפץ כנשך נחש: "המופתי! אבל הוא במחבוא. איך אתה הושב ש" אתקשר אתו?" "שמע נא, פואד ביי. הרי אתה המוד" כיר הכללי של הוועד הערבי העליון. ככל העולם יודע כי הנך יוצעו הקרוב של ה" מופתי — כך מאר לי נחאס באשא עצמו לפני כמה ימים. לכן אם אתה אינך יכול להתקשר עם המופתי מי יכול?" סבא לא נראה מ" שוכנע ביותר. הוא בקש שאחזור למחנת לקבל תשובה סופית. בואי נתבשרתי: "אנו הולכים לטיול." **שתי חתיכות פלסטר.** נכנסנו למכונית צהובה ועברנו את מרכז העיר. סבא פנה אלי והודיע: "אני מצטער מאד אולם עלי לעשות דבר בלתי נעים. אלה הן הוראותי." הוא הוציא שתי חתיכות פלסטר, הדביקן מעל לעיני, והרליב לי משקפים שחורות. ואו החל לנסע סחור סחור. לכשהוריד לי את המשקפים ידעתי כי אנהנו במסגד עומר. לעבוד כמה דקות ישבנו בחדר ריק מכל ריהוט בלתי חיוני. מישהו נכנס והושיט ידו: היה זה המופתי המפורסם. "הסכמתי לראיון, כי אני מכבד את נסל באשא. למרות שהוא אינו אויבם המושבע של היהודים. בכל זאת מסור לו את ברכותי ואמור לנחאס בא" שא שהופד חייב להיות יותר אוהד למאבקנו נגד הספילים הציוניים. אמור לו גם שלא יתחשב בנאשאיבים כי אלה אנשים בלי דם בעורקיהם. כל אשר יודעים הם לעשות הוא להתחנף היום ליהודים, מחר לאנגלים ומחרתיים לשיניהם גם יחד." אמר המופתי.

הראיון נמשך למעלה משעתיים וכשיצאתי ידעתי כי בידי סקופ גדול. סוכנות הידיעות האי" טלקית טפאני הבריקה את האמאר לכל רחבי העולם והוא הופיע בעתונות האנגלית, הצרפתית, האיטלקית והאמריקאית. למעשה לא עשיתי דבר יוצא מן הכלל. שחק לי רק המזל והייתי העי" תונאי היחיד בעולם שהצליח לראיון את המופתי במחבוא. מלבד זאת הייתי גם יהודי, יהודי שהצליח לערים על הוועד הערבי העליון.

מות במרחב, צבעו כצבע הדם או צבע קננו של נושא: חגי אמן אל-חסיני, מופתי ירושלים לשעבר. כצלמות, דמותו מרחפת מכירה לבירה, קושרת קשרים, זוממת, משלהבת ומחחררת. אולם בעקבות של שנים, התערב החגי גם בענייניה הפנימיים של מצרים, מולדת-המאמ" צת. או נתברר כי הערצה מנהיגי מצרים אינה מגיעה עד כדי סבילות זו. כאשר יצא המופ" תי לקרצ'י, נאמר לו כי שובו למצרים לא יהיה רצוי. הוא החל מחפש מולדת חדשה. אולם לא נמצאה מדינה ערבית שתשוש לקבלת השועל הוקן: די להן בצרותיהן הנוכחיות. לב" ית נאלץ המופתי לימול על חסדי המצרים: אם ירשו לו לחזור לא יתערב בשום עניין פנימי. השבוע חזר אל-מופתי לקהיר, הסתגר בחוללתו הממוארת בפרברי העיר, מוקף שומרי-ראש פרטיים.

על הסתגרות קודמת של המופתי, כששומרים סובבוהו מכל עבר, כותב צבי שש, סופר העולם הזה:

בטוניסיה

בחיפוש-פתע נרחבים. הטילו עוצר על רובעים שדמים חנויותיו מוגפים. נערכת סריקת-פתע בין העוברים ביום זה רוב המנהיגים והשרים שתמכו בתנועת המרד האומני.

למרות שזה היה בקיץ 1937 עודני זוכר את דבר כאילו קרה אתמול. ישבתי ליד שולחני מערכת לה פטר, בטאון הוועד הרשמי בקהיר אשר נכנס נעמתי אלה גאנס, ערבי נוצרי שהיה ורך ובעל העתון. "בפלטין", הוא אמר לי, "רוצחים טוררים" ים ערביים את בני עמך. הייתי רוצה שתסע שם ותכתוב מאמר על הדבר." אותה שעה ישב אצלי אורח נכבד, איסמעיל אל-אזהרי, אחד המנהיגים הגדולים (גם כיום) של מפלגת עשינה הסודנית, הדוגלת באוטונומיה חח. דגל מצר" ותומך נלהב של הוועד. הוא ייך ואמר: "אני מתנגד למעשי הערבים בפלש" ין כי ידוע לי היטב מי עומד מאחוריהם." למחרת פניתי לידידי מאו, חמד אל-ביסל באשא, שעבר סגן יושבראש בית-הנבחרים וסגן יושב" שש הוועד, ראש אחד משני שבטי הבדואים הח" זוכים ביותר במצרים. למרות שאחיו, עבד אל- תר אל-ביסל, היה אנטי ציוני מושבע היה חמד אשא אוהד (לפחות באותו זמן) לשאיפות הצ" ננות — בעיקר בגלל היותו נגד הבריטים במר" ב.

"גאנס רוצה שאסע לפלשתיין", אמרתי ו בכנות. "אני רוצה לעשות את הדבר במיטב בולתי, שם אראה את המנהיגים הציוניים ורצוני ראות את המנהיגים הערבים גם כן. אולי וואיל לתת לי מכתבי המלצה לכך?" הבאשא הרהר מעט ואמר: "אתן לך פתק